

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0013

Profesija

Automehāniķa palīgs

Kvalifikācijas līmenis

2

Nodarbinātības apraksts

Automehāniķa palīgs strādā automobiļu tehniskās apkopes un remonta uzņēmumos, automobiļu diagnostikas centros, automobiļu tehniskās apskates punktos un tamlīdzīgos radnieciskos uzņēmumos. Automehāniķa palīgs spēj kvalificēta (augstāka līmeņa) speciālista vadībā veikt automobiļa tehnisko apkopi, tehniskā stāvokļa pārbaudi un remontu. Novērš automobiļu un to sastāvdaļu bojājumus, nomainot agregātus, mezglus un detaļas, veicot demontāžas un montāžas darbus, atjauno detaļas vai to salāgojumus, veicot atslēdznieku darbus.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
Identificēt automašīnas defektus	
1 Pārbaudīt motoru	1.1 Veikt motora ārējo apskati 1.2 Novērtēt motora darbību 1.2.1. Pārbaudīt eļļošanas sistēmu 1.2.2. Pārbaudīt dzesēšanas sistēmu 1.2.3. Pārbaudīt barošanas sistēmas darbību 1.2.4. Pārbaudīt aizdedzes sistēmas darbību 1.2.5. Pārbaudīt gāzu sadales mehānisma darbību 1.2.6. Pārbaudīt kloķa - klaņa mehānisma darbību 1.2.7. Pārbaudīt kartera ventilācijas sistēmas darbību 1.2.8. Pārbaudīt izplūdes sistēmas darbību
2 Pārbaudīt automašīnas mehānismus un iekārtas	2.1 Pārbaudīt spēka pārvada darbību 2.2 Pārbaudīt ritošās daļas stāvokli 2.3 Pārbaudīt stūres iekārtas darbību 2.4 Pārbaudīt bremžu sistēmu darbību
3 Pārbaudīt automašīnas elektroiekārtas	3.1 Izvērtēt iedarbināšanas sistēmas darbību 3.2 Pārbaudīt elektroenerģijas apgādes sistēmas darbību 3.3 Izvērtēt apgaismojuma sistēmas darbību 3.4 Pārbaudīt kontroles sistēmas ierīču darbību
4 Pārbaudīt automašīnas virsbūvi un aprīkojumu	4.1 Vizuāli novērtēt virsbūves stāvokli 4.2 Pārbaudīt virsbūves aprīkojuma mehānismu darbību 4.3 Novērtēt virsbūves apdares elementu stāvokli 4.4 Novērtēt salona hermētiskumu
Novērst automašīnas defektus	
5. Noteikt tehniskās apkopes un remonta tehnoloģisko procesu	5.1 Noteikt automašīnu tehnisko apkopju intervālus un tajās veicamos darbus 5.2 Plānojot tehnoloģisko procesu izmantot rūpnīcas – izgatavotājas noteiktās tehnoloģiskās prasības vai citu atbilstošu tehnisko dokumentāciju – piemēram “Autodata”, “Heynes” u.tml. 5.3 Izvēlēties atbilstošus instrumentus, iekārtas, materiālus un palīgierīces

6. Veikt darba tehnoloģisko procesu	6.1 Veikt automašīnas tehnisko apkopi 6.2 Veikt motora un tā sistēmu demontāžu, svarīgāko (galveno) bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu, montāžu 6.3 Veikt automašīnas mehānismu, agregātu un to mezglu demontāžu, svarīgāko (galveno) bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu, montāžu 6.4 Veikt automašīnas elektroiekārtas svarīgāko (galveno) bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu 6.5 Veikt automašīnas virsbūves un aprīkojuma svarīgāko (galveno) bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu 6.6 Izmantot remontā atbilstošus instrumentus, remontiekārtas, palīgierīces un materiālus 6.7 Izmantot remontā atslēdzniecības darba iemaņas, zināšanas par automašīnu uzbūves un ekspluatācijas materiāliem 6.8 Pielietot automašīnu remontā zināšanas par CSDD prasībām attiecībā uz automašīnu tehnisko stāvokli 6.9 Pārbaudīt darba rezultātu vizuāli, izmēģinot dažādas slodzes režīmos, kā arī lietojot atslēdznieku un elektrotehniskos mērinstrumentus
Ievērot darba drošības noteikumus	
7. Ievērot vispārīgos darba drošības noteikumus darbam ar	7.1 Atslēdznieku rokas instrumentiem 7.2 Rokas mehāniskajiem, elektriskajiem un pneimatiskajiem instrumentiem 7.3 MIG/MAG metināšanas aparātiem 7.4 Uzturēt kārtībā darba vietu, ievērot ergonomikas prasības 7.5 Lietot individuālās aizsardzības līdzekļus 7.6 Izmantot atgāzu nosūcējus
8. Ievērot speciālos darba drošības noteikumus darbam ar	8.1 Auto pacēlāju 8.2 Smirģeli 8.3 Stacionāro urbjmašīnu 8.4 Rokas presi 8.5 Citām iekārtām, atkarībā no uzņēmuma specializācijas
9. Ievērot ugunsdrošības noteikumus	9.1 Prast rīkoties ar ugunsdzēsšanas iekārtām 9.2. Novietot degošus materiālus ugunsdrošā vietā
Ievērot vides aizsardzības prasības	
10. Paredzēt iespējamo piesārņojumu	10.1. Rīkoties labai draudzīgi 10.2. Izvērtēt tehnoloģisko procesu un paredzēt iespējamo piesārņojuma veidu 10.3. Apzināties iespējamā kaitējuma sekas un tā novēršanas metodes
11. Veikt profilaktiskus pasākumus	11.1. Savākt izmantotās eļļas un citus ekspluatācijas materiālus 11.2. Mazgāt remontējamo agregātu tam paredzētā vietā

Pilnveidot kvalifikāciju	
12. Lietot tehnisko literatūru	12.1. Apgūt svešvalodas tehniskās literatūras lietošanai, izmantojot vārdnīcu 12.2. Lasīt un pielietot tehniski normatīvo dokumentāciju 12.3. Lasīt izziņas literatūru
13. Lietot datoru	13.1. Attīstīt iemaņas datora lietošanā ("Windows", "Microsoft Office") 13.2. Lietot datu bāzi
14. . Sekot jaunākajam nozarē	14.1. Lasīt profesionālo literatūru 14.2. Piedalītiesursos un semināros 14.3. Konsultēties ar pieredzējušiem speciālistiem 14.4. Apmeklēt tehniskās izstādes
15. Papildināt aprīkojumu	15.1. Sniegt priekšlikumus iekārtu un instrumentu modernizācijai 15.2. Pilnveidot instrumentu un palīgierīču komplektu

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- Organizatoriskie – darba plānošana un tā izpilde veicama patstāvīgi, pieredzējuša augstākas kvalifikācijas speciālista vadībā, iespējama kontaktēšanās ar klientu
- Fizikālie – tikai retos uzņēmumos ir iespējams izvairīties no caurvēja, ziemā krāsas temperatūras maiņas
- Ķīmiskie – iespējama tieša saskare ar:
 - izplūdes gāzēm (indīgās – oglekļa monoksīds, svina savienojumi; kancerogēna – degvielas tvaiki)
 - eļļu
 - sērskābi (akumulatoru baterijas apkope)
 - etilēto benzīnu
 - dzesēšanas šķidrumu
 - sālsūdeni (ziemā izkaisītā sāls savienojumā ar sniegu)

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

- Šo profesiju nav vēlams izvēlēties daltoniķiem (elektroiekārtu remontā nepieciešams atšķirt vadu krāsas)
- Vēlams vadītāja tiesības (automašīnas pārvietošanai uzņēmumā un pilnīgai automašīnas pārbaudei bieži ir nepieciešams ar to braukt)

Prasmes

Kopīgās prasmes	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
• Prast lietot atslēdznieku rokas instrumentus • Prast lietot mērinstrumentus (bīdmērus, mikrometrus, indikatorus) • Prast lietot elektrotehniskos mērinstrumentus (testerus, multimetrus) • Prast lietot rokas mehāniskos, elektriskos un pneimatiskos instrumentus • Prast metināt ar MIG/MAG aparātiem • Ievērot vispārīgos darba drošības noteikumus • Ievērot vides aizsardzības prasības a) apzināties iespējamā piesārņojuma apjomus un to novēršanas iespējas b) veikt profilaktiskus pasākumus	• Prast identificēt automašīnas defektus • Prast veikt tehnisko apkopi un novērst automašīnas defektus • Prast lietot specifiskās palīgierīces (piem. sajūga diska centrējamo tapu, virzuļa gredzenu montējamās un demontējamās stangas, stroboskopu, šarnīru demontējamo palīgierīci, u.c.) • Prast izmantot speciālo literatūru (ražotāja izdoto, kā arī Autodata, “Heynes” u.tml.) • Prast izmantot dažādus darbgaldus un iekārtas: a) auto pacēlāju b) smirģeli c) stacionāro urbjmašīnu d) rokas presi e) citas iekārtas, atkarībā no uzņēmuma specifikas • Ievērot speciālos darba drošības noteikumus darbam ar: a) auto pacēlāju b) smirģeli c) stacionāro urbjmašīnu d) rokas presi e) citām iekārtām, atkarībā no uzņēmuma specifikas • Novērtēt savas iespējas darba veikšanā a) analizēt veicamo darbu b) izvērtēt savu kvalifikāciju c) apzināt esošo aprīkojumu un materiālus d) noteikt darba ietilpību	• Spēt patstāvīgi veidot loģisku spriedumu ķēdi • Spēt vākt, klasificēt un atlasīt vajadzīgo informāciju • Prast noskaņot klientu labvēlīgi • Spēt kontaktēties ar klientu un izmantot datu bāzes svešvalodā izmantojot vārdnīcu • Spēt būt par darba komandas locekli, kā arī strādāt patstāvīgi • Spēt pilnveidot savu kvalifikāciju • Piedalīties uzņēmuma tēla uzturēšanā a) piedalīties uzņēmuma reklamēšanā (nēsāt apģērbu, lietot priekšmetus ar firmas atribūtiķu) b) veidot savu kā firmas darbinieka tēlu

• Ievērot ugunsdrošības noteikumus a) apzināties vielas bīstamības klasib) veikt attiecīgus uzglabāšanas pasākumus• izvēlēties pareizus instrumentus darbam• Spēt lasīt rasējumus, lasīt un zīmēt skices• Spēt lasīt elektriskās shēmas, zīmēt skices• Spēt kalkulēt sava darba izmaksas• Racionāli izmantot resursus a)taupīt laikub)izmantot datora informāciju par esošajiem un pieejamiem resursiem (rezerves daļām, materiāliem)• Izmatot datoru (Windows, Microsoft Office)		

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Vispārējās zināšanas			
Latviešu valoda			
Matemātika			
Fizika			
Ķīmija			
Darba drošības noteikumi			
Mazā biznesa kurss			
Svešvaloda			
Vides zinības			
Saskarsmes kultūra			
Informātika			
Veselības mācība			
Vēsture			
Speciālās zināšanas			
Automašīnas uzbūve, remonta tehnoloģijas			
Motoru uzbūve, remonta tehnoloģijas			
Elektronikas pamati			
Automašīnas uzbūves un ekspluatācijas materiāli			
Metālapstrādes tehnoloģijas pamati			
CSDD prasības attiecībā uz automašīnas tehnisko stāvokli			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Māris Žugs, Rīgas Tehniskās koledžas automehāniķu mācību un eksaminācijas centra metodiķis
- Uģis Vītols, SIA "ProVento" direktors (lietotu automašīnu tirdzniecība, autoserviss)
- Rihards Veiss, Rīgas Tehniskās koledžas automehāniķu mācību un eksaminācijas centra vadītājs
- Artūrs Cjunksis, Volkswagen centra "Rīga" autoservisa vadītājs

Profesionālā izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšdomes eksperti:

- J.Rudzeišs, AUTO RĪGA servisa meistars.

Konsultanti:

- Uldis Grunte, Profesionālās izglītības centra vadītājs
- Uldis Balodis, SIA "Pakavs" direktors (autoserviss Valmierā)